

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednino in inserate sprejema upravništvo v Katoliški tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemsi nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

Vpravništvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 66.

V Ljubljani, v ponedeljek, 23. marca 1903.

Letnik XXXI.

Avstro-ogrška nagodba.

(Govor poslanca Povše-ta.)

Dne 19. sušca je poslanec Povše v razpravi o avstro-ogrški nagodbi govoril:

Živina.

Nočem posnemati vzgleda raznih predgovornikov, ki so presojali nagodbo s političnega stališča. Obe predlogi sta tako važni, da ju morajo posebno kmečki poslanci resno proučevati in, če mogoče, zboljšati na korist avstrijskega poljedelstva. To pa je mogoče, ako presodimo in ocenimo gospodarske razmere, ki so se razvile v zadnjem desetletju, odkar imamo trgovinsko zvezo z Nemčijo, in ako s tega stališča pogledamo tudi v bližnjo bodočnost.

Leta 1891 je avstrijski izvoz znesel 1573 milijonov kron, l. 1900 pa 1805 milijonov; uvoz pa je l. 1891 znesel 1227 milijonov, l. 1900 pa 1653 milijonov.

Nad polovico blaga izvažna naša država v Nemčijo. Ravno Nemčija pa hoče potrožiti carino na avstrijsko blago. Zato proti našemu poljedelstvu še večja nevarnost. Tako se izvažna največ rejnih volov v Nemčijo. Sedaj znaša carina od vola 25 $\frac{1}{2}$ marke, po novem tarifu pa bode treba od 8 met. stotov težkega vola plačati 96 mark. Ako pristoje še vozne troške, potem lahko sodimo, kako bodo padle cene naši živini.

Od prašičev bode Nemčija zahtevala trojno carino. Še višja bode carina od konj. Doslej se je plačevalo od konja 20 mark, v bodoče pa se bode carina od konj zahtevala po vrednosti. Za manj vredne konje carina ni še tako visoka. Za boljše konje noriškega plemena, ki v planinskih deželah dajejo še nekaj dohodka, pa bode carina naravnost neznošna. Naši najboljši kupci so Bavarci in Nemci sploh. Od lepega konja bode carina znašala 150 mark. To vrednost pa bodo določili nemški živinovozdravniki, kar bode napravljalo sitnosti in prepire. Avstrijski prodajalec bode n. pr. konja cenil 1800 do

2000 kron, nemški cenilec pa 2500 kron, in treba bode plačati 150 mark carine.

Naj bi tudi avstrijska vlada posnemala nemško ter dopuščala v državo le navadno blago, da pospeši rejo boljših, dražjih plemen. Strokovni listi nas tolažijo, da Nemčija ne bode izhajala z demačo konjerejo. Toda Nemčija je že sedaj jako malo konj kupovala v Avstriji.

Leta 1900 je Nemčija zunaj kupila 111.136 konj, od teh le 16.460 v naši državi, 33.906 v Rusiji, 20.954 na Danskem in 19.580 v Belgiji. Torej smo že sedaj, ko je nizka carina, prodali razmerno le malo konj v Nemčijo, v bodoče bode še slabše.

Še slabše bode s prašiči, ker prašičja reja v Nemčiji jako napreduje. Leta 1873 je imela Nemčija 7 milijonov prašičev l. 1900 pa že 16,800.000.

Žito.

Se večja bode nevarnost za nas valed ameriške konkurence. Nemčija sama je leta 1901 plačala za ameriško blago 1574 milijonov, samo za žito 874 milijonov. L. 1891 je naša država v Nemčijo izvozila 1,111.000 met. stotov pšenice, l. 1900 samo še 174.000 met. stotov. Torej bode znatno padla cena našemu žitu. Ameriška konkurenca pa ni še dosegla vrhunca. Amerika je pred 20 leti imela 26 milijonov hektarov polja s pšenico obsejanega, l. 1901 pa že 64 milijonov hektarov.

In kaj naj rečem o Argentini? Ta dežela ima le desetino polja s pšenico obsejanega, in že sedaj nam dela toliko konkurenco.

Konkurenca prekomorskih dežel je tem nevarnejša, ker tamošnje vlade odločno podpirajo to konkurenco. Pred 15 leti je znašala voznina od Čikaga do Liverpoola pro met. stot 6 kron 50 vinarjev, sedaj pa le 2 kroni 40 vinarjev. To je nevarnost za nas. In kaj se pri nas stori proti temu? Nasprotno, tarifi na naših železnicah niso ugodni in tudi vozovi ne pripravni, kakor v Ameriki Angliji in drugod. Zato je dolžnost vlade, da pospešuje naš izvoz.

Južni pridelki.

Padel je tudi izvoz našega ovočja. Naša država ima na jugu jako ugodno podnebje za razno zelenjavo in sadje. Toda vlada se malo ozira na to. Na Goriškem imajo krasno podnebje, katero pa se tudi ceni pri čistem katastralnem dohodku (Čujte!), češ, tu je mogoče spravljati pridelke dvakrat in trikrat na leto. Kot učitelj sem v Gorici pripravil, naj sade zgodnji krompir. Ljudje so to storili in vsa goriška planjava je bila polna zgodnjega krompirja. Ljudje so si opomogli, ker je bila sviloreja opešala. A to ni bilo dolgo. L. 1887 je Avstrija odprla vrata italijanskim zgodnjim pridelkom, južna železnica je Italijanom znižala voznino, in posledica je bila, da je n. pr. znana tvrčka iz Genove zgodnji krompir na Dunaju ceneje prodajala, nego Goričani. (Čujte! Čujte!)

Tako se je zgodilo, da so Goričani opustili svoje rajske vrtove in zopet sejali žito. Kaj bi Nemčija storila za take lepe kraje? Koliko bi potrosila za intenzivnejšo kulturo! (Tako je!)

Izseljevanje.

Slaba gre tudi našim cvetličarjem. Sicer sem zastopnik čisto agrarskega okraja, toda reči le moram, da vladna predloga ne varuje cvetličarjev in vrtnarjev. In zakaj vse to naštevam? Ker se izseljevanje množi od leta do leta. Statistika kaže, da se ne izseljujejo tovarniški delavci, tudi ne meščani, ampak kmečke družine. Zakaj? Ker jih domača zemlja ne more več preživljati. Iz Dalmacije, Istre, Goriške in Kranjske se izseljujejo kar cele vasi, akoravno imajo te dežele jako ugodno lego in bi mogle z intenzivnejšo kulturo preživljati prebivalstvo. Toda Italiji je naša država odprla mejo, in tako domače prebivalstvo trpi škodo.

Dobro vem, da mora vlada skrbeti za vse produktivne stanove, tudi vem, da je zdrava in solidna industrija velikega pomena za državo, toda poljedelstvo gotovo zasluži večjo skrb in varstvo, kakor ga kaže vlada.

(Dalje prih.)

Manifest mladočeških poslancev.

Mladočeški klub v državnem zboru je včeraj objavil daljši manifest na češki narod, v katerem pojasnjuje, kako razlogi so bili merodajni, da je opustil obstrukcijo proti vladi in dovolil prvo branje proračuna in nagodbenih predlog. V tem manifestu se češkemu narodu v prvi vrsti dokazuje opravičenost obstrukcije nasproti sedanji vladi, ki noče popraviti krivice, ki se je zgodila Čehom z odpravo jezikovnih naredeb. Odločni nastop je prepričal vlado, da si Čehi nikakor ne dajo kratiti svojih pravic v jezikovnem vprašanju. Dokaz temu so vladni predlogi za rešitev narodnega vprašanja na Češkem in Moravskem. Seveda so bili vladni predlogi taki, da se z njimi nikakor ne morejo sprijazniti zastopniki češkega naroda, čeravno so najmočnejša opora češkega postulatata po notranjem češkem uradnem jeziku, in zato se je obstrukcija nadaljevala, dokler ni prišla na dnevni red najvažnejša državna zadeva: državni proračun in nagodba. Ti dve predlogi nikakor nista taki, da bi mogel češki narod pričakovati kdove kakih koristi, marveč bi nasprotno nagodba in carinski tarif bila v marsikakem oziru v veliko kvar češkemu narodu. Kar je najvažnejše pri teh dveh vprašanjih, je pa to, da bi bili češki poslanci ravno z obstrukcijo pospešili rešitev tega vprašanja: vlada bi bila namreč v tem slučaju s § 14. uveljavila državni proračun in nagodbo taka, kakoršna sta, in svojo odgovornost za to bi morali prevzeti Mladočeši. Ta okolnost je torej napotila češko državnozbornsko delegacijo, da je v tem slučaju prešla iz obstrukcije v odločno opozicijo. Tem potom bodo zastopniki v odeskih in plenumu zbornice več storili v korist svojega naroda, kakor bi se bilo to dalo doseči potom obstrukcije. S tem pa seveda nikakor ni rečeno, da je obstrukcija sploh pokopana, ta pride na vrsto zopet takoj, ko mine doba, v kateri bi bila obstrukcija usodna za češki narod in, kar je glavno, največja usluga Körberjevi vladi.

To je v kratkih potezah vsebina včeraj izišlega manifesta na češki narod, ki se končuje z naslednjimi besedami: »Boja proti vladi nismo opustili in ga ne bomo. V odeskih in v plenumu bomo v polni meri storili svojo dolžnost in nismo vrgli od sebe niti enega parlamentarnega sredstva. Nihče pa ne more zahtevati od nas, da bi že danes povedali, kako menimo nadaljevati ta

LISTEK.

P. Hartman in oratorij „Sv. Frančišek“.

(Dalje.)

Ko je l. 1895 prestolonaslednica nadvojvodinja Stefanija bivala v Rimu, bila je P. Hartmanu častna naloga, da je visoki gospej razkazoval zaklade cerkva in jih tolmačil. Nadvojvodinja ni mogla dosti prehvaliti duhovitega in strokovnjaškega vodnika in častno se ga je spominjala še v poznejših letih.

Leta 1895, meseca avgusta, je Hartman zapustil sveto deželo, kajti ljudomili in prijazni redovni general P. Luigi de Parma, sedaj nadškof Ptolemajski, ki se je vedno zavzemal za nadarjenega moža, ga pokliče v Rim in ga nastavi za organista pri staroslavni baziliki Aracoeli na kapitolu. P. general je imel pred očmi velike ideje; mislil si je namreč, da pravo torišče umetnika je vendarle Rim, kjer so nakopičeni zakladi umetnosti v obilni meri, kjer se stekajo niti vesoljnega krščanskega sveta, kjer lepo vspeva v senci Vatikanske kupole veda in umetnost, in ni se motil. Enako naklonjen je bil Hartmanu tudi naslednik v generalatu, P. Lauer.

Kmalu bo osem let, kar je P. Hartman v Rimu nastopil službo, in zlasti v zadnjih letih se je pokazalo, da so bile opravičene nade, ki sta jih oba generala stavila vanj. Preje je bil generalat sam nastanjen v prostornem samostanu Aracoeli; a italijanska vlada je, kakor druge, zatlra

tudi ta samostan in ga podrla, da se na tem prostoru zamrlemu kralju Viktor Emanuelu postavi spomenik. Le majhen del je ostal za nekatere redovnike, ki imajo opravljati službo pri cerkvi Aracoeli. Zidali so tedaj vkišku bolj stolpu podobno poslopje, kjer prebivajo ondi nastavljeni redovniki. Tu sedaj žije in klije naš umetnik; mala je celica, v kateri stanuje, a krasen je razgled na kampanjo tje do prijaznega Abruškega gorovja. Celica pa je mali muzej, kajti Hartman in njegovi obilni prijatelji so nanesti semkaj preobilico spominov, ki so v čast njemu in celemu redu. Že imenovani prijatelj Homeyer mu je daroval krasen pedalni glasovir, vreden 4000 kron, pokriva ga volčja koža iz Sibirije. Po stenah vise slike in portreti slavni umetnikov, diplome, laborovi venci. Boljšim prijateljem pokaže P. Hartman pa tudi dragocene spominke, srebrno liro, zlata in srebrna držala, s zlatom okovano palčico za diriganje in druge darove, ki so mu jih poklonili visoki dostojanstveniki. On hrane vse spominke z veliko pijeteto, veselje mu dela celo karikirana njegova podoba na časnarskem izrezku.

Leto 1898 mu je prineslo veliko žalost. V enem letu sta mu umrla oče in mati, katera je ljubil z enako otroško ljubeznijo, vendar je mogel pravočasno prihiteti v Bolzan, da je obema stal na strani v zadnjih trenutkih. Odslej se je še globlje zatopil v redovnega duha, z večjim veseljem opravljal svoje dolžnosti, saj je znano, da pogled v večnost je najboljše bodrilo človeku, ki se je že morda utrudil na potu življenja. Le-ta pogled je prevzel umetnika do cela in sedaj so dozoreli njegovi načrti, sedaj so se jeli uresničevati njegovi ideali.

Glasbena dela.

Že kot 16letni mladenič je zložil Hartman nekaj maš,

koračnice za glasovir in nekatere stvari tudi za orglje. Polagoma so narastle njegove skladbe v veliko število; med njimi se nahajajo sonate za orglje, za vijolino, moški zbori, Marijne pesmi, psalmi, moteti, litanije in en krasen Tantum ergo; izdal je tudi kratek nauk o harmoniji v italijanskem jeziku. Te skladbe pa so ostale bolj v domačih krogih, vendar so nekateri izborni glasbeniki in kritiki že jeli spoznavati njihovo velevrednost. Toda mnogo se ni govorilo o njegovih delih, kajti Hartman se nikomur ni vsiljeval. Kako se tedaj začudi svet, ko je akademija sv. Cecilije 23. januar 1898 P. Hartmana izvolila svojim članom in ga je nje predsednik, grof San Martino zval „vrlega skladatelja, glasbenega pisatelja in kritika.“

Prvo večje delo pa, ki je Hartmanovo ime poneslo v vse dežele, je oratorij „Sv. Peter“. Zložil ga je po leti 1899, besedilo mu je sestavil kardinal Parochi, ki je umrl pretečeno zimo. Dne 8. januar. se je prvokrat izvajal v Rimu in sicer v cerkvi sv. Karola na Corso. Sodelovali so najboljše moči: prvi orkester, v zboru izbrani pevci in najslavnejši solisti. Cerkev je bila krasno ozaljšana, za pevce in orkester so postavili velikanski podij, nad njim se je v rdeči draperiji videla podoba sv. Petra, katero je razsvetljevala električna luč. P. Hartman je bil preveč sramežljiv, da bi bil sam dirigiral svoje delo, vodil je je kapelnik Bossi iz Benetk. Silen je bil naval v cerkvi, dasi je zelo kočljiva stvar z neitalijansko glasbo stopiti pred italijanske poslušalce. To vé, kdor pozna razmere v Rimu, kjer pride v poštev v prvi vrsti narodnostno vprašanje, dostikrat tudi politika. Hartmanovo delo je prestalo preskušnjo, kajti prvi rimski kritiki so se ne le laskavo marveč silno pohvalno izražali o njem.

(Dalje prih.)

orne vesti prepuščemo sodbo nad tem
am postopajem češkemu narodu in bo-
dočnosti.

Avtor tega manifesta je poslanec dr.
Kramář. Ob enem z manifestom se narod
seznanja z jezikovnim načrtom, ki so ga iz-
delali češki poslanci kot odgovor na vladni
načrt in pa nemški odgovor.

Vojni minister in protidvobojna liga.

Kot smo napovedali, je v zadevi zna-
nega ukaza vojnega ministra centrum se-
stavil interpelacijo, ki so jo menda razun
Poljakov podpisale vse parlamentarne stranke.
Zastopniki poljskega naroda, se baje to
pot niso postavili na stališče, s katerim se
je sprijaznil edino le domobranski minister,
ko je oddal v zbornici povodom razprave
o vojnem zakonu to-le izjavo: „Apeliram na
vse, ki hočejo sodelovati v boju za odpravo
dvoboja. Resolucije ne koristijo nič, priti
mora do dejanj. Naj bi sodelovali država in
družba, armada gotovo ne bo na-
sprotovala, ker more le podpirati to
gibanje.“ Tako je govoril v seji poslanske
zbornice 12. marca domobranski minister
grof Welsersheimb, čez dober teden pa objavi
časopisje tak ukaz vojnega ministra! Ali
je vojna uprava tako razdeljena, da sme
eden del ukazati to, kar pobja drugi? Z
vso upravičenostjo torej interpelantje ome-
njajo, da je tak ukaz direktno pospeševanje
dvobojne razvade, poziv na dvoboj.
Postopanje obeh vojnih ministrov je narav-
nost neverjetno in najmanj sposobno, pod-
netiti v prebivalstvu patriotizem in ljubezen
do žrtev, ki jih mora vsako leto donašati
v krvi in denarju. Zato podpisani poslanci,
zastopniki vseh parlamentarnih strank vpra-
šajo ministra za deželno brambo: 1. Je-li
res izšel tak ukaz vojnega ministra? —
2. Kako more on zagovarjati tako postop-
panje in spraviti v soglasje z lastnimi iz-
javami in zakonitimi določbami? — 3. Je-li
Njegova ekscelencija voljna delati na to, da
se umakne in razveljavi navedeni ukaz? —
Na tozadevni odgovor vojne uprave je rado-
vedna vsa avstrijska javnost.

Revolta v Budimpešti.

V Budimpešti preti navstati prava
cator revolucija radi zadnjih dogodkov na
univerzi, ki so pa za Košutovce, ki so pravi
povzročitelji nemirov, le povod, da nete na-
daljni upor proti Szellovi vladi in armadi.
Posebno hudi boji so se vršili v petek zve-
čer. Dijaštvo je z balkona vseučiliškega po-
sloppja obmetavalo policijo s kamenjem ter
ranilo več stražnikov. Policija je morala pri-
jeti za orožje ter težko ranila 17 dijakov,
več jih je dobilo manjše poškodbe. Ponoči
se je nadaljeval boj pred lokalom neodvisne
stranke. Tu so dobili težke poškodbe s sab-
ljami posl. Reich, Pichler in Lengyel.
Vseh ranjencev je bilo 32, ki so jih
moralo odvesti v bolnico. Nemir se je po-
legel še le po polnoči. Ob 11. uri je bil
Szell pri mestnem glavarju ter tam izvedel,
da je skupno ranjenih do 200 oseb. Poročilo
se je tudi, da sta poleg nekega otroka,
ki so ga pohodili demonstranti, umrla dva
ranjena dijaka, kar se je pa oficijelno de-
mentiralo. — O dogodkih v sobotni seji
zbornice smo že poročali. V soboto po-
poldne so se nemiri ponavljali, vendar ne
več s tako vehemenco, kakor poprej. Tekom
dneva se je raznesla vest, da je mestni gla-
var Rudnaya že podal ostavko. Ta vest
je precej pomirila razburjene elemente. Vkljub
temu poročajo listi, da je položaj še vedno
izredno kritičen in da se vlada že resno
bavi z vprašanjem glede apela na volivce,
to je z novimi volitvami za drž-
javni zbor.

Velike demonstracije v budim- peštanskem gledališču.

V budimpeštanskem »mažarskem gle-
dališču« brez vseh ovir igrajo dalje igro
»Bog ohrani!«, v kateri se smeši avstrijska
cesarska pesem. Predvčerajšnjim so bile v
gledališču zopet velike demonstracije. Pri
prizoru, ko nastopi domobranski častnik v
obrano Košutove pesmi proti pesmi »Bog
ohrani!«, je gledališče odmevalo navduše-
nega pritrdjevanja. Ko so na odru igralci za-
peli Košutovo pesem, vstalo je vse občinst-
vo in pelo ter klicalo: »Doli s krvniško
himno!« Predstavo so morali prekiniti. Mej
odmori občinstvo ni zapustilo sedežev, ampak
je dalje demonstriralo in pelo Košutovo
pesem. Po predstavi so šli demonstrantje v
restavracijo, kjer je svirala vojaška godba,
in prisilili vojaško godbo, da je svirala
čardaš.

Chamberlain o južno-afriški vojski.

»Zmagoslavno« iz Južne Afrike se po-
vrnivši angleški kolonialni minister je že jel
govoriti. Prvo priliko v to mu je dal slav-
nostni sprejem, ki ga je priredil lord-major.
Chamberlain je sprejel poklonjeno mu addresso
in potem povedal, da ga je obisk južno-
afriških kolonij prepričal, da je bila vojs-
ska potrebna (!). Od burških voditeljev
je izvedel, da so ti voljni sodelovati pri

ureditvi razmer v dosego uspešnega razvoja
in zagotovitve obstanka ondotnega prebival-
stva. On sam želi, da Anglija hrabrim so-
vražnikom ne povzroči nikakega ponižanja (!).
Malo trenutkov pozneje je pa moral isti
Chamberlain sam pripoznati, da kolonije še
vedno nočejo pripoznati stališča, ki jim je
nalaga kot dolžnost angleške država: Kar bo
Anglija storila za kolonije v prvih desetlet-
jih, bo merodajno za ves nadaljni razvoj
angleške države. — Vse kaže, da bi Cham-
berlain rad izbrisal vtis, ki ga je dobil na
svojem potovanju, in nikakor noče z resnico
na dan.

Iz brzobjavk.

Dalmatinski deželni zbor
se ne snide. Vlada je, kot znano, na-
znanila poslancem, da sklīde deželni zbor o
veliki noči, a le za štiri dni. Z ozirom na
velike stroške, ki bi ne bili v nikakem so-
razmerju z dovršenim delom, so pa poslanci
izjavili, da ne reflektirajo na tako kratko
zasedanje, ki ga torej ne bo. — Pre-
membom zborniškega poslov-
nika, kakoršno predlaga odsek, bodo ob-
struirali socialni demokratje in vsenemci in
baje tudi češki radikalci. Prvi dve stranki
sta obstrukcijo že napovedali. — Proti-
dvobojna liga odgovori na ukor voj-
nega ministra Pitreicha poleg parlamentarne
akcije tudi z manifestom na prebivalstvo. —
Revolucijsko gibanje na Por-
tugalskem. »Morning Leader« javlja iz
Lizbone, da se širi revolucijsko gibanje po
celem Portugalu. Pri zadnjih nemirih je bilo
ubitih več oseb. Po vsej deželi vlada velika
nezadovoljnost proti vladi, ki jo še povečuje
vest, da nameravajo Angleži kupiti ozemlje
v Južni Afriki. Vseled tega se delajo velike
varnostne priprave ob dohodu kralja Ed-
varda. — Francija in konkordat.
Combes je izjavil v senatu, da vlada ne od-
pove pogodbe z Vatikanom, ako se duhov-
ščina ne bo vmešavala v politiko in dru-
žabno življenje (!). — V Belgradu je
prišlo do ostrega spora med Grki in Srbi
zaradi cerkve Izveličarjeve. Zadevo so pre-
ložili v rzsodbo e k u m e n s k e m u patri-
arhu, kateri je razsodil, da je cerkev last
Srbov, a vse cerkveno premoženje last
Grkov. Srbi so s tem jako nezadovoljni in so
demonstrirali proti ekumenskemu patriarhu
in proti škofu Firmilianu, kateri je zdaj vlo-
žil protest proti rzsodbi. — Socialnim
demokratom v Italiji se ne godi
najboljše. Njihovo glavno glasilo »Avanti« v
Milanu se je obrnilo do stranke s prošnjo,
naj mu vlijeje v oslabele žile nekaj sveže
krvi v obliki bankovcev. Če tega ne store,
bo zaprl svojo štacuno in si naj socialisti
potem iščejo drugega glasila.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. marca.

Narodno izdajstvo liberalne stranke
zagovarja sobotni »Narod« tako žalostno, da
je njegov zagovor hujši, kakor pa odkrito
priznanje narodnega zločinstva. Najprej trdi
laž, da je narodno-napredna stranka »čista
in neomadeževana in vsikdar zvesto služi na-
rodnim težnjam slovenskim«. To je stvar
okusa, ako se komu izdajstvo zdi čisto in
neomadeževano. Bolj smo se začudili, ko
smo brali, da je naše očitanje — »hajka«. Ali
je Schweglovo pismo hajka? Še bolj
smo se začudili, ko smo brali stavek: »Naša
stranka se glede Jesenic sploh nikdar nič
dogovarjala ni z nemško stranko, pač pa
koj, ko so Nemci začeli agitirati za volitve,
prosila svoje somišljenike, naj sprejmejo od
klerikalcev ponudeni kompromis«. To je pa
že preveč impertinentno: Resnica je, da je
liberalna stranka Jesenice izdala, da je držala
z nemško stranko in da se je le grožnjam
jeseniških liberalcev slednjič udala, da je ne-
koliko zakrila to izdajstvo. Glede Tržiča se
pa zvija, a se ne more izviti. Pravi, da je
»sam ob sebi neverjetno, da bi se bila li-
beralna stranka zavezala, ohraniti v Tržiču
nemško večino v občinskem zboru s tem,
da se napredni volivci ne bodo udeležili vo-
litve«. Res je neverjetno, tudi mi pravimo,
a to je ravnosškandal, da je libe-
ralna stranka v svojem izdajstvu storila celo
tako neverjetno stvar. Za danes še enkrat
pribijemo: Popolna istina je, da je narodno-
napredna stranka izdala Nemcem Jesenice in
Tržič kot najvažnejši točki, na katerih je
Nemcem zdaj največ ležeče. Na liberalcih
samih je, da naredé konec takemu gospo-
darstvu svojega vodstva!

Germanizacija pri pošti.

»Süd-
steierische Presse« prinaša članek, v ka-
terem se posebno pritožuje, kako se širi
germanizacija pri poštah na Štajerskem. Od
vseh uradnikov se zahteva znanje nemškega
jezika, od nobenega pa, da mora znati tudi
slovenščino, celo pri poštarjih in poštnih

ekspeditorjih v popolnoma slovenskih krajih
se kaj takega ne zahteva. Pri poštni di-
rekciji v Gradcu je mej 150 uradniki samo
pet Slovencev. Bodisi pri eraričnih ali ne-
eraričnih poštnih uradih, nikjer se ne za-
hteva znanja slovenščine, povsod imajo Nemci
prednost. V Mariboru je bil imenovan
dosluženi podčastnik višjim poštnim oskrb-
nikom, ki je posebno sposoben za to službo,
ker je nemškonacionalen. Slovenski kom-
petentje s srednješolsko omiko niso dobili
tega mesta! V Celju in Ptujju so bili
istotako imenovani poštnimi oskrbniki
nemškonacionalni kompetentje, slovenski
pa kljub večjemu vsposobljenju in daljši
službeni dobi prezrti. To so tako kričeče
razmere, da bo treba poslancem z najdo-
ločnejšimi sredstvi poseči v te razmere. Tako
ne gre več naprej in če ni druge poti, pa
naj državna zbornica doživi obstrukcijo
jugoslovanskih poslancev.

Nevarno obolel je zaslužni domoljub
č. g. F. S. Gomilšek pri sv. Barbari
pri Vurbergu. Kakor čujemo, je bolezen
zadnje dni toliko odnehala, da je bolnik že
izven vsake nevarnosti. Bog daj velezasluž-
nemu gospodu skoro popolno ozdravljenje
na korist krščansko-socialnega dela za slo-
vensko ljudstvo!

Zanimivo zvezo so odkrili listi med
ces. namestnikom v Trstu in laško stranko.
»Grazer Tagespost« pravi: »Ko je bil grof
Goëss imenovan namestnikom v Trstu, je
bil, kar se potrja v obče, med njim
in stranko »Patria« sklenjen
dogovor v zmislu, da se bo
stranka izogibala vsaki ir-
dentistiški demonstraciji, do-
dīm bo namestnik puščal stranki
popolno svobodo na mestni
upravi. Obe stranki sti se dosedaj vestno
držali tega dogovora. Irredentistične demon-
stracije se niso dogajale, ali lista »Piccolo«
in »Indipendente« proslavljata do nebes vse,
kar se dogaja v Italiji. — Prav zanimivo!
In grof Goëss na to niti ne odgovori!

Učiteljski shod. »Učiteljski Tovariš«
piše: Priprave za učiteljski shod napredu-
jejo. »Slomškova zveza« in »Nem-
ško učiteljsko društvo v Ko-
čevju« sta že objavili svojo udeležbo in
sodelovanje. Obe društvi poudarjata, da je
potreben skupen nastop vsega učiteljstva
dežele, ker le tak bo časten za ves stan.
Stanovska korist zahteva, da vsi učitel-
jelji delujemo v tem slučaju harmo-
nično. Umevno je samo ob sebi, da iz-
ostane povsod vsako žaljenje načel drugače
mislečih. Vsaka politika bo iz-
ključena. — Sedaj bo določiti vsaki
stranki svoje zastopnike, ki bodo tvorili
odbor, kateri bo sklical shod. — V priprav-
ljalni odbor za učiteljski shod odpošlje vsako
društvo po dva zastopnika, če bi pa ne
bilo med tema zastopnikoma tudi govornika,
ki ga izvoli vsako društvo, je
tudi vsak govornik član pri-
pravljalnega odbora. Priprav-
ljalni odbor ima prvo sejo v četrtek, dne
26. t. m., popoldne v Ljubljani. Učiteljski
shod bo javen.

Imenovanja. Poljedelski minister je
imenoval gozdarskega asistenta na Bledu g.
Friderika Kirscha gozdnim oskrb-
nikom, in gozdarskega eleva v Idriji gosp.
Teodorja Titlbaoha gozdarskim
asistentom.

Koroški deželni zbor bo sklican na
dan 6. aprila.

Nova podružnica »Sloven planin-
skega društva« se ustanovi za okraj
Kranjska gora s sedežem na Jesenicah. Pra-
vila so že potrjena od ministerstva notranjih
zadev in so predložena dež. vladi.

O reformah meščanskih šol je
zborovala te dni na Dunaju enketa 8 dežel-
nih šolskih nadzornikov in nekaterih ravnateljev
meščanskih šol.

Požar na parniku. Iz Trsta se
poroča, da je na parniku »Imperatrix«, ki je
predvčerajšnjim priplul iz Bombaja, ogenj
uničil 100 zabojev bombaža, ki se je sam
vnel.

Samomor kuharice. V Gradcu si
je prerezala žile na nogah kuharica Uršula
Ulbinj iz Ločan na Koroškem. Na to je sko-
čila v Muro, v kateri je utonila.

Zborovanje ob 12 uri po noči.
Gostilniška zadruga v Gradcu ima jutri svoje
zborovanje, ki prične ob 12 uri po noči.
Tako upa zadruga da se člani, ki so

po dnevu zadržani, zborovanja številnejše
udeležje.

Zastrupila se je v mestnem vrtu
v Gradcu neka gospa. Pri sebi je imela do-
pisnico naslovljene na Fani Šusteriđ.

Deset milijonov kron posojila
je sklenil najeti celovski občinski svet.

Obesnega našla je v gozdu »Rigi«
pri Golčah orožniška patrolja 40 letnega po-
sestnikovega sina Jakoba Prašnikarja iz
Vežnice.

Nov oseben vlak na gorenjski
progl. S prvim majnikom se bode na gorenjski
železnici vpeljal nov oseben vlak
do postaje Lesce-Bled, ki bode vezil iz
Ljubljane okoli pol 2. ure in prihajal v
Ljubljano okoli pol 11. ure ponoči.

Slovenski otroški vrtec se otvori
v Devinu.

Velika tatvina v cerkvi no-
vega sv. Antona v Trstu. Gospa Eliza
Ferfolja bila je v cerkvi novega sv. Antona
v Trstu. Ko je opravila svojo molitev in se
je odpravila iz cerkve, zapazila je, da ji je
zmanjkal mošnjček, v katerem je imela
1500 kron in nekaj loterijskih papirjev. Na-
znanila je tatvino policiji ter povedala, da
ima na sumu nekega moža, ki je klečal po-
leg nje v cerkvi.

Pameten odlok. Naučni minister
je izdal odlok na deželne šolske svete, da
profesorji lahko poleg n o v i h izdaj šolskih
knjig dovolijo dijakom, da se poslužujejo
tudi starejših izdaj, ako dotične izdaje niso
izrecno prepovedane. Dijaki naj se opozore
v zapisku učnih knjig, katere starejše izdaje
so dovoljene.

Negode pri gradnji železnice
preko Karavank se zadnji čas množe.
Nekaj delavcev je že postalo pri gradbi pre-
dora žrtev eksplozije plinov. Tekom teko-
čega meseca so ponesrečili v Hrušici štirje
delavci. To je prvi večji predor, ki se gradi
v taki plinov napolnjeni zemlji. Inženjerji
ukrepajo, kako bi onemogočili nesreče; ako
bode njihovo prizadevanje imelo vspeh, se
ne ve. Sedaj so nekaj del ustavili, da pri-
dejo nova navodila od železniškega ravnateljstva.

Zopet nesreča s puško. V Ko-
lovratu v litjskem okraju sta se 17letni po-
sestnikov sin Ludovik Bateš in hlapec An-
ton Stembur igrala z nabasno puško. Puška
se je sprožila in je strel zadel Bateša v dlan
desne roke ter mu jo prestrelil.

Nesreče. Iv. Kraga, posestnik v Pre-
serju šte. 15 si je na slamoreznici odrezal
kazalec desne roke. — Ivan Rovin, 23 let
star, z Broda v logaškem okraju, je v gozdu
posestnika Kunsteljna v Podnartu podseka-
val drevesa, pri čemur se je jedno podseka-
vano drevo podrla na njega in ga težko po-
škodovalo. Prepeljali so ga v bolnico.

V Celovcu umrl. Dne 16. t. m.
je umrl v vojaški bolnišnici c. in kr. major
v p. Jos. Kavčič. — Dne 17. marca v
Celovcu umrl bivši državni poslanec dr.
Viktor vit. p. Rainer je imel v javnem
življenju Koroške precej važno vlogo. 30
let je bil dež. odbornik, v drž. zboru se je
mnogo trudil za karavansko železnico. Slo-
vencem je kot liberalce bil nasproten in je
zoper zahteve kor. Slovencev govoril tudi v
drž. zboru. V veliki industriji Koroški je
imela tvrdka Rainer (rudarstvo) važno vlogo.
Pokojnik je bil nje zadnji šef. V Celovcu je
bil na čelu več družstvom. Pogreb njegov je
bil zelo veličasten, truplo so prepeljali na
Otok. — Dne 19. t. m. zjutraj je umrl, ka-
kor kratko že omenjeno, dež. vlade svetnik
dr. Edvard Herrman, star 61 let. Zada-
la ga je kap. Doma je bil v Celovcu in
je večinoma služboval po Koroškem. Na-
zadnje je bil ekonomični poročevalec v dež.
solskem svetu. Določil je, da se njegovo
truplo prepelje v Gotho na Nemškem,
kjer se se sežge. Vseled tega se ni imel
cerkvenega pogreba.

Iz Celovca. 22. sušca: Danes se
je pričela v mestni farni cerkvi ob ogromni
udeležbi devetdnevna pobožnost v čast presv.
Božji Glavi. Propoveduje vsak večer
č. o. J. Pfistermeister, S. J.

Velika nesreča se je pripetila,
kot nam javljajo iz Gorji, preteklo soboto,
21. t. m., 35letnemu, oženjenemu Jožefu
Ambrožič. Z očetom sta izpodkopavala
na polju hrast. Ker hrast ni hotel takoj pasti,
sta ga podirala z vrvo. Med tem mu je
noga izpodrsnila, in ker se ni mogel pravo-
časno umakniti, ga je hrast med padcem
s tako silo zadel na glavo ob senec, da je
nezavestno obležal. Iz ušes in ust se mu je
vtila kri. Ker se je nesreča zgodila prav
blizu vasi, je bil č. g. župnik takoj na mestu
in ponesrečenca mazilil s sv. oljem. Umrl
je še isto noč. N. p. v. m.!

Najden grob Atila, kralja
Hunov« je bila, tako se nam poroča iz
Sentjanža na Dravskem polju, pristna pustna
burka znanega ondotnega šaljivca. Mož je
nekega dne nekaj razkopaval na svojem
zemljišču. Ko ga je eden izmed mimogre-
dočih vprašal, kakšno delo opravlja, se je
mož natihoma namuznil, potem pa dejal:
»Grob Atila iščem.« Seveda je vprašalec
takoj spoznal, pri čem je, in jo koj pobral
dalje. Šala pa je ostala med ljudstvom, se

širila dalje, dokler ni našla pota v predale raznih nemških časnikov, kjer je bila za resnico sprejeta. Zato smo se ne malo začudili, ko smo na praznik sv. Jožefa in naslednji dan videli mnogo tujih radovednežev, ki so prihitali iz Maribora, Slov. Bistrice in celo iz Gradca gledat najden Atilov grob, pa se potem razočarani vračali na dom. Ta dogodek je vzbudil med ljudstvom mnogo smeha in dovtipov na nemške Mihelje, ki so se tako lahkoverno dali voditi za nos.

V Krškem so obhajali na sv. Jožefa dan slavnost, kakršne Krško najbrž še nikdar ni videlo. Že več let zapuščena cerkva sv. Jožefa na Trški gori je dobila nov, umetno izdelan kip sv. Jožefa v naravnih človeških visokosti. Iz mestne farne cerkve, kjer je podoba blagoslovil g. dekan Schweiger, je na krasno ozaljšanih nosilih osem mladeničev v slovesnem sprevodu neslo skozi mesto podoba svetnikov. Ob strani so svetili možje, in za častno stražo so korakali udje gasilnega društva in meščanske garde, pred njimi pa meščanska in ljudska šola ter veliko število pobožnega ljudstva. Prišedši v cerkev sv. Rozalije je imel g. dekan slovesno sv. mašo z duhovitim, velezanimivim govorom, ki zasluži, da ga kje objavi. — Krasni kip bodo zaradi težavnosti poti še le prihodnje dni prenesli na vrh Trške gore. Od tu naj sv. Jožef iz prijazne višave blagoslovlja vinske gorice, naj zlasti blagoslovlja ono velerodno plemenito gospo-dobrotnico, ki nam je omogočila tako lepo slovesnost na čast deželnemu patronu.

Zahvala. Podpisana združena odbora ženske in moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda izrekata tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo vsem onim činiteljem, ki so pripomogli, da je koncert, prirejen dne 18. t. m. v korist družbi tako sijajno vspel, osebito blagorodni gospici Miri Dev-ovi iz Ljubljane, čitalniškemu godbenemu klubu in njega dirigentu gosp. Franu Wogrolly-ju, čitalniškemu pevskemu zboru in njega pekovodju g. Vilko Rus-u in g. g. učiteljem: Sprachmann-u, Kmet-u, Lapajne-tu, Rape-tu, ter splošno vsemu p. n. slavnemu občinstvu za mnogobrojno udeležbo. V Kranju, 21. sušca 1903. — Združena odbora ženske in moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.

Znižanje obrestij. Koroška hranilnica v Celovcu zniža z dnem 1. julia t. l. obresti pri hranilnih vlogah od 4% na 3 1/4%, in obresti za hipotekna in občinska posojila od 4 1/2% na 4%. — Tako je sklenil hranilnični odbor v svoji seji dne 13. marca.

Ogenj na Nanosu so povzročili otroci 14 letni Franc Jugovic, ki je v družbi svoje 5 letne sestre in 8 letnega Andr. Stibila zažgal suho travo.

Analfabeti na Koroškem Po poročilu vojaških oblastij je bilo l. 1902 na Koroškem 866 fantov potrjenih k vojakom. Med njimi je bilo 25, t. j. 2,9% analfabetov, t. j. takih, ki ne znajo ne pisati ne brati. Ti spadajo v šolske okraje: Špital 1, Št. Vid 3, Celovec-okolica 4, Volsberg 6, Velikovec 11. Zadnja številka tudi kaže »ljubezen« šolskih uradov do Slovencev!

Osebnostne novice s Koroškega. Za poštarja v Rožeku je imenovan postar A. Bruggner iz Renwegov. — Za učitelja v Grebinju je imenovan učitelj Josip Oberlercher na Ravnem. Solško službo zapusti učiteljica E. Berhel v Grabštanju; za učiteljico tam je imenovana gđ. G. Toplak.

Ljubljanske novice.

Ljubljanski občinski svet ima jutri ob 5. uri popoldne sejo. Napram nazorom obč. svetnika Predoviča glede kontumačnih hlevov in prekladišč bo baje nastopil obč. svetnik g. Kozak. — Nadalje je na dnevnem redu te seje še: Personalnega in pravnega odseka poročilo o razsodilu c. kr. deželne vlade glede prepovedi, ki jo je po sklepu občinskega sveta izdal mestni magistrat L. Tratnik glede prodaje električnih svetil. — Finančnega odseka: o prošnji gospe Marije Černetove, da se ji pusti še daljša uporaba njene barake v Ribjih ulicah; o županovem dopisu, kičočem se uporabe potresnega zaklada, kolikor ga je še preostalo; o prošnji »Dramatičnega društva« za izredno podporo; o županovem dopisu o zadevi naprave telefoničnih govornic v magistratnem poslojpu; o prošnji mestnih šolskih slug za nabavo uniform. — Stavnega odseka poročila: o prizivu hišne pesestnice Ane Župnekove proti mestnega magistrata odloku v neki stavnih zadevi; o županovem dopisu o zadevi stavbe novega poslojpa mestne hranilnice; o parcelaciji Franc Ks. Souvanovega zemljišča pri njegovem posestvu v Selenburgovih ulicah. — Solškega odseka poročilo o porabi dotacije II. mestnega otroškega vrta za l. 1902. — Kuratorija cesar Franc Ježefove mestne višje dekliške šole poročilo o porabi dotacij za leto 1902. — Občinskega

svetnika Ivana Šubica samostalni predlog glede uporabe avtomobilov na gorenjske progi c. kr. državni železnice.

Slov. kršč.-soc. zveza občni zbor se je vršil včeraj dopoldne v veliki dvorani »Kotoliškega doma«. Poročevalci so razvili lepo sliko plodnosnega »Zvezinega« delovanja. Obširnejše poročilo priobčimo jutri. Enoglasno se je sprejel predlog, da se letošnje letno zborovanje delegatov vrši v Mariboru, ako bodo s tem štajerski Slovenci zadovoljni. Zvečer se je vršil v dvorani družbinski večer, katerega je otvoril društveni predsednik gosp. dr. Krek. Prvi nastop pevskega zbora ženskega oddelka je izzval hrupno odobravanje, katero so pa vrle pevke tudi zaslužile, ker so s svojimi čistimi glasovi res krasno prepevale. Le tako naprej! Počastil je družbinski večer tudi pevski zbor bratskega »Bralnega društva« iz Vodmata, katerega je dr. Krek ob navdušenem pritrdjevanju iskreno pozdravil, na kar so pevke in pevci iz Vodmata razveselili občinstvo z nekaterimi mičnimi pesmicami. Hvala jim!

Krščanska ženska zveza v Ljubljani proslavi jubilej sv. očeta na praznik Marijinega Oznanenja dne 25. marca po naslednjem vspredu: Ob polu 8. uri zjutraj cerkvena slavnost v Križevniški cerkvi. — Slavnostni večer ob 6. uri zvečer v »Kotoliškem domu«. Vspored: 1. Ouvertura, svira vojaška godba. 2. Živa podoba: Kristus izroči Petru ključe. 3. Pozdrav, govori gđ. Ter. Petrčeva. 4. H. F. Müller: Papeška himna (mešan zbor). 5. Vojaška godba. 6. Slavnostni govor, govori gospod vodja Povše. 7. I. Mitterer: Leonova himna (mešan zbor). 8. Vojaška godba. 9. a) Weber: Molitev iz opere »Čarostelec«; b) F. F.: Tri narodne, poje gđ. Erna Povšetova s spremljevanjem harmonija. 10. Leon XIII. — simbol nesmrtnosti, deklamacija. 11. H. Volarič: »Gospodov dan« (mešan zbor). 12. Vojaška godba. 13. Živa podoba: Narodi se klanjajo Leonu. — Vabilo velja za vstopnico in je je treba seboj prnesti. Po pomoti tiskarne je na vabilih izostalo, da to slavnost priredi »Kršč. ženska zveza«, kar bodi s tem popravljeno.

Napad. Včeraj popoldne je hlapec Fr. Novak na Francovem nabrežju pričakal hlapca Franceta Bukovca in šiviljo Marijo Skodlar in je udaril Bukovca s palico po glavi, Marijo Skodlar pa po desni roki. Novak je imel prej znanje z Marijo Skodlar in ga zdaj jezi, da ta obušje z Bukovcem.

Podporno društvo pomočnih uradnikov ima jutri, 24. marca t. l. ob 8. uri zvečer v hotelu pri »Štrklju« odborovo sejo. V tej seji se bo konstituiral novi odbor in izvolili funkcionarji. — Novi odbor bo imel med drugim izdelati spremenjena pravila in jih predložiti viadi, razen tega pa pečati se tudi z zadevo, kako bi se po vzgladu drugih boln. blagajni vpejla kontrola nad bolniki.

50 let v eni tovarni. Predvčerašnjim je delavstvo Samassove tovarne priredilo svojemu tovarišu g. Viljemu Strelu ki že 50 let deluje pri tvrdki Samassa, bakičlado z godbo in serenado, pri kateri se je odlikoval pevski zbor g. Samassove tovarne. Zbor je dobro izvežban zapel lepo tri pesmi in so simpatični glasovi pevcev vzbujali splošno pozornost. Delavstvo je na to z balončki v rokah z godbo na delu v svitu bengalične luči odkorakalo nazaj v tovarno, odkoder se je podalo v prostore Elerjeve restavracije kjer se je vršil g. Strelu na čast časten večer, pri katerem je bilo mnogo slavnosti primernih govorov in je dovršeno pel tovarniški pevski zbor. Imenom delavcev je čestitko slavljencu navdušeno govoril g. Porenta. Na občinstvo je ta slavnost naredila najlepši utis.

Ravnatelj Steinberg v nevarnosti. Anton Grosič, hlapec pri Steinbergu v tovarni za lep, pripeljal se je v soboto zvečer po Knašlovih ulicah prav naglo in zavil proti gledališču. V istem trenutku je pripeljal po Gledaliških ulicah sijakar Josip Lipar tako, da sta na vogalu Schafferjeve hiše trčila skupaj in se je pri Liparjevem vozu poškodovala streha in so se odrgala vrata. Steinbergova konja sta se splašila in sta s kočijo divjala po Gledaliških ulicah do Mayerjeve hiše, kjer sta konja na hodniku padla in se pobila na nogah. V vozu sta bila ravnatelj Steinberg in njegova gospa, katerima pa se ničesar pripetilo, samo nekaj strahu sta prestala.

Ponesrečil je včeraj dopoldne na sv. Petra nasipu štabni viši zdravnik dr. Ant. Stare. Ko se je hotel izogniti z biciklom električnemu vozu, je zadel v neki voz, ki je prihajal mimo in padel pod njega tako, da sta mu šli kolesi čez nogi.

Prememba posestva. Gospod Ljudovik Štricelj je kupil zidano barako od g. Gorupa za 300 K.

Občni zbor zadruge kovinskih obrtov v Ljubljani vršil se je včeraj popoldne v Hafnerjevi pivovarni. Načelnik gosp. Ahčin otvoril je zborovanje. Članov je imela zadruga koncem pretečenega leta 65.

Priredila je tri shode. Upravni odbor je imel tri seje. Skozi Ljubljano popotovalo je v preteklem letu 318 pomočnikov — kovinarjev — kateri so se zglasili in dobili podporo. Zapisnik prečital se je v nemškem jeziku, a se je na željo g. Vrhovca prevlel tudi na slovensko. Zadruga je imela v preteklem letu 740.45 K dohodkov in 680.25 K stroškov, čistega dobička toraj 60.20 K. Vsa poročila so se odobrila in vzela na znanje. V upravni odbor bil je voljen namesto g. Šlegelna g. Weibel. Računski pregledniki pa gg. Schafelner, Tratnik in Kunstler. Nato se je prebral dopis mestnega magistrata, naj skuša zadruga iztirjati zaostali dolg 70 K in naj povrne oskrbne stroške Peregrina Grila. Tudi odgovor na rekurz, katerega je zadruga svoječasno napravila na ministerstvo, se je prečital. Nadaljni rekurz ni več mogoč, ker je zadruga zamudila rok. Po poznanilu g. svetnika Šeška se je sklenilo milostnim potom prositi deželno vladu, da ista odpusti zadrugi, da ji ne bo treba plačati oskrbnih stroškov za Peregrina Grila. Daljša debata razvila se je o nadaljevalnih šolah obrtnih vajencev. Naglašalo se je vsestransko, kako se strogo postopa z mojstri, ako pridržijo vajenca doma. V zadnjem času bilo je 16 mojstrov obsodjenih na 20 kron globe, ker so pridržali vajence doma. Dotični so se pritožili zoper to obsodbo. Sklenilo se je pozvati »brtno zvezo kranjskih zadrug«, da ona, ker ima večji delokrog, stori primerne korake, da se strogo postopanje oblastev, napram mojstrom, ako njihovi vajenci upravičeno zamude šolo, vsaj nekoliko olajša. Temu poročilu pristavljamo, da smo čuli, kako se pri tej zadrugi posebno radi pišejo nemški zapiski. Slovenski člani naj store korake, da se vedno upošteva narodnost večine!

Združitev pevskih društev »Slavca« in »Ljubljane«. O tej zadevi se nam še poroča, da na občnem zboru »Ljubljane« v ta namen izvoljeni odsek sploh še ni stopil v akcijo in da ni še v nikakem dogovoru s »Slavcem«. Tudi pogojev ni »Slavec« od dotičnega odseka nobenih sprejel. »Slavca« o tem še nihče vprašal ni.

Podraženo meso? Včeraj so imeli ljubljanski mesarji sestanek, na katerem so se med drugim tudi pogovarjali, kako bi podražili meso. Do definitivnega sklepa še ni prišlo.

Iz bolnice Anton Nemeč, kajžar v Dobu št. 6, je v zvoniku padel po stopnicah in se prevrnil čez držaj pa na križce pri ograji ter se težko poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico.

Na Glincih sta se danes dopoldne splašila v prazen tovorni voz vprežena konja trgovca Jožefa Jebračina v sv. Florijana ulicah št. 37. Divjala sta po Tržaški, Rimski, Emonski in Cozovi cesti in šentjakovski trg domov. Ne sreča se ni nobena pripetila.

Povožena. Na Valvazorjevem trgu je v soboto zvečer hlapec Josip Jančar, v službi pri Urbanču, z vozom podel na tla Dorotejo pl. Milost, stanujočo na Rimski cesti št. 17, katera je padla pod voz in je bila povožena. Poškodovana je na glavi in na prsih.

Tatvina v gledališču. V deželnem gledališču je bila včeraj zvečer statistu Frančišku Puherju, katero je pustil v dvorani za gledališke vaje, ukradena denarnica, v kateri je imel okoli 3 krome denarja.

Razpisane službe. Na I. mestni deški ljudski šoli je popolniti mesto nadučitelja voditelja s sistemizovanimi službenimi prejemki. Prošnje do 15. aprila. — Pri finančni direkciji v Ljubljani je izpraznjeno mesto računskega asistenta.

S ceste. V Prešernovih ulicah je v soboto zvečer povozil električni voz nekega psa. Pes je bil takoj mrtev.

V sobi si zlomila nogo. Marija Mühl-eisen, vdova državnega pravdnika, stanujoča na Starem trgu šte. 21, je včeraj doma v sobi spodrsnila in padla ter si zlomila levo nogo. Bila je z rešilnim vozom prepeljana v deželno bolnico.

Predavanje g. dr. Frana Windischerja. Slov. trgovsko društvo »Merkur« priredilo je v soboto za svoje člane poučno predavanje. Predaval je g. dr. Fran Windischer o dokazu usposobljenosti v obrtnih obratih. Predavatelj je v strogo stvarnih izvajanjih najprvo razpravjal o bistvu dokaza usposobljenosti ter o momentih, ki govore za in proti dokazu usposobljenosti iz stanovskih ozirov in iz javnih ozirov; nato je pokazal, pod katerimi razmerami je zahteva po uvedbi dokaza usposobljenosti izvedljiva in na kak način je dokazati usposobljenost. V drugem delu svojega predavanja pa je g. predavatelj govoril o dokazu usposobljenosti s posebnim ozirom na obrtnopravne določbe avstrijskega prava. Naslikal je položaj pred l. 1859 pred uvedbo obrtne svobode, razpravljal o položaju v času od leta 1859 pa do l. 1883, ko je stopila v veljavo obrtna novela, ki je uvedla rokodelske obrte. Konečno je predavatelj opisal stremjenje maloobrtnega stanu, ki meri na poostreje dokaza usposobljenosti, in o zahtevi trgov-

cev, da se uvede dokaz usposobljenosti tudi za trgovinske obrte.

Javno predavanje priredi v sredo dne 25. t. m. bralno društvo v Vodmату ob 6. uri zvečer. Predaval boe č. g. dr. Evgen Lampe.

Narednik napaden. Danes ponoči okoli 11. ure je bil v Strelških ulicah narednik Karl Rudolf od 27. pešpolka, ko se je vračal se svojo ženo domov, napaden. Na križpotu Strelških ulic in Gruberjeve ceste so ga vstavili delavec Franc Žagar z Iga in hlapec Franc Erjavec stanujoč v Kolodvorskih ulicah št. 27 in Alojz Brezovec, stan. v Slomškovi ulicah št. 21 in ga vprašali za nekega Lojza. Ker narednik ni dal odgovora in šel naprej, odtrgal je Žagar pri ograji lato, tekel za narednikom in ga hotel udariti po glavi, kar pa je narednik preprečil s tem, da je potegnil sabljo in udarec pariral, potem pa je še Žagarju eno pripeljal s sabljo čez hrbet. Žagar je na to zbežal ali iz daljave so on in njegova tovariša lučali za narednikom kamenje in je eden kamen priletel temu v nogo. Narednik je to naznanil prvemu policaju, ki ga je srečal in ta je napadalce zasledoval in jih tudi dobil v svojo peat.

Stara jeza. Včeraj okoli pol 9. ure zvečer je v Lattermanovem drevoredu svečarski pomočnik Franc Uršič, stanujoč v Wolfvih ulicah št. 14 napadel čevljarskega pomočnika Pavla Železnikarja, za katerega ima neko staro jezo. Vdaril ga je z neko rečjo po glavi in ga rnil, na kar je zbežal. Prišedši domov se je sprl s sopomočnikom Josipom Kovačem, katerega je sunil z nožem v glavo in mu prizidal dve rani. Kovač je tekel po policaja, ki je vročekrvnega svečarskega pomočnika aretiral in odpeljal na rotovž.

Društvene godbe izredni občni zbor, ki se vrši danes ob 8. uri zvečer v gostilniških prostorih hotela Strukelj, ima sledeči dnevni red: 1. Poročilo tajnikovo; 2. poročilo blagajnikovo; 3. razgovor in sklepanje o razpustu društva, eventualno 4. volitve novega odbora, 5. sluščajnosti.

Najdene in izgubljene stvari. Na južnem kolodvoru so bile v pretečenem tednu najdene sledeče reči: 1 star, rujav havelok in 1 dežnik z držajem iz kovine. Gledališka igralka I. K. je zgubila na poti po Krakovskem nasipu in po Čevljarskih in Židovskih ulicah skozi Zvezdo in po Selenburgovih in Knašlovih ulicah do gledališča srebrno žensko uro. — Na poti v Lattermannov drevored, po Franca Jožefa cesti, Selenburgove ulice, Kongresni trg, Wolfove ulice, Marijin trg in Spitalske ulice do Mestnega trga je izgubila učiteljica K. A. srebrno uro in zlato verižico z obeski. — Mesar F. S. je izgubil na poti od Starega trga po Mestnem in Vodnikovem trgu in po Poljanski cesti do klavnice sreberno verižico. — Na poti od Turjaškega trga po Čevljarskih in Židovskih ulicah, Dvornem in Kongresnem trgu in po Wolfvih ulicah do sv. Petra ceste je bil izgubljen zlat gumb.

Književnost in umetnost.

*** Slovensko gledališče.** Pri včerajšnji predstavi na čast gđ. Rückovi ni bilo gledališče razprodano, kakor bi bila gđ. Rückova zaslužila. Lepo vreme je bila huda konkurenca včerajšnjima predstavama. Gđ. Rückovo je občinstvo odlikovalo s štirimis šopki. Z burnim ploskanjem se je gđ. Rückovi zahvaljevalo občinstvo za mnog umetniški užitek. — Jutri premijera Parmove nove opere »Amazoonka«. Pri predstavi bode navzočen tudi libretist.

*** New York** ima 75 gledališč in zdaj građe še šest novih. Vsak večer pride v gledališče do 95 000 ljudi. Seveda so predstave tudi jako različne vrednosti. Večina Amerikancev ni klasično nadihnjena.

*** Pomladne razstave nemške »secesije«** v Berlinu se udeleže tudi ruski umetniki, združeni v društvu »Mir iskusstva«. Zastopani bodo zlasti Serov, Maljavin in Somov.

*** Čehi in Francozi** iščejo pri vsaki priložnosti stika. Nedavno so razstavili Francozi svoje slike v Pragi, in sokolske slavnosti v Parizu so nam še tudi v spominu. Francoz Chéradame piše posebno mnogo o Čehih. Pred nekaj dnevi je pa v Havru v Normandiji priredila »Svobodna šola političnih ved« predavanje, kjer je govoril René Henry, jako navdušeno o narodnem probujenju Čehov. Pri tem je s skioptikonom kazal Francozom prizore iz Prage in podobe večjih čeških pisateljev.

*** Blagajna boginje Talije** sicer ni povsodi vedno polna, a v Parizu je imela prošle leto dobre vspehe. Čistega dobička so imele: Velika opera 3 047 000, Comédie Française 2 247 000, komična opera 2 149 000, Châtelet 1 468 000, Variétés 1 408 000, gledališče Sare Bernhardtove 1 013 000 frankov i. t. d.

